

מי האבן הזו? זו כנסת ישראל,
כמו שנאמר והאבן הזאת אשר
שמתי מצבה וגו'.

רבי חייא אמר, מכאן, (ישעיה י)
שאר ישוב שאר יעקב - אלו
הברכות האחרות שנשארו.
וכתוב (מלכה ה) והיה שארית יעקב
בגוים בקרב עמים רבים. [אלו
ברכות אחרות. כתוב והיה שארית יעקב] בגוים
כלם, ולא רק בעשו. וכתוב והיה
שארית וגו' כטל מאת ה'.

פתח רבי ייסא ואמר, (מלאכיא א) בן
יכבד אב ועבד אדניו. בן זה
עשו, שלא היה אדם בעולם
שיכבד את אביו כמו שעשו כבד
את אביו, ואותו הכבוד שכבד
אותו השליט אותו בעולם הזה.
ועבד אדניו - זה אליעזר עבד
אברהם, ובארוה. שהרי אדם
שהיה בא לחרון בכמה עשר
וכמה מתנות ואוצרות וגמלים
טעונים, שלא אמר לבתואל
ולבן שהוא אוהבו של אברהם
או איש אחר שבא עם פיוס של
אברהם, אלא טרם ידבר את
דברו מה כתוב? ויאמר עבד
אברהם אנכי, ואחר כך אדני
אדני, כדי שיכבד את אברהם,
אותו הכבוד ואותו החסד האריף
לו לכמה פעמים.

כך עשו, הכבוד ההוא שכבד
את אביו האריף לו כל הפעמים
הללו שישלט בעולם הזה,
ואותן הדמעות הורידו את
ישראל לשעבודו עד שישוכו
ישראל לקדוש ברוך הוא
בבכיה ובדמעות, שכתוב (ירמיה
לא) בבכי יבאו וגו', ואז כתוב
(עובדיה א) ואלו מושיעים בהר ציון
לשפט את הר עשו והיתה לה'
המלוכה. ברוך ה' לעולם אמן
ואמן.

כנסת ישראל, כמה דאת אמר, (בראשית כח)
והאבן הזאת אשר שמתי מצבה וגו'.

רבי חייא אמר, מהכא (ישעיה י) שאר ישוב
שאר יעקב, אליו ברכאן אחרנין
דאשתארו, וכתוב, (מלכה ה) והיה שארית יעקב
בגוים בקרב עמים רבים (אליו ברכאן אחרנין כתיב, (מלכה
ה) והיה שארית יעקב) בגוים כלהו, ולא בעשו
בלחודיה, וכתוב והיה שארית וגו', כטל
מאת יי'.

פתח רבי ייסא ואמר (מלאכיא א) בן יכבד אב
ועבד אדניו, בן, דא עשו. דלא הוה
בר נש בעלמא דיוקיר לאבוי, כמה דאוקיר
עשו לאבוי. והווא יקירו דאוקיר ליה
אשליט ליה בהאי עלמא.

ועבד אדניו, (שם) דא אליעזר עבד אברהם
ואוקמוה, דהא בר נש דהוה אתי
לחרן, בכמה עותרא, וכמה מתנן ונבזבזין,
וגמלין טעינן. דלא אמר לבתואל ולבן,
דאיהו רחימוי דאברהם, או בר נש אחרא
דאתי בפיוסא דאברהם, אלא עד לא ימלל
מלוי, מה כתיב, (בראשית כד) ויאמר עבד אברהם
אנכי, ולבתר אדני אדני, בגין דיוקיר ליה
לאברהם ההוא יקרא והווא טיבו, אוריף
ליה לכמה זמנין.

כך עשו, ההוא יקרא דאוקיר ליה לאבוי,
אוריף ליה כל הני זמנין דישלוט
בעלמא דא. ואינון דמעין, אורידו לון
לישראל בשעבודא דילה, עד דיתובון
ישראל לקדשא בריך הוא, בבכיה ובדמעות.
דכתיב בבכי יבאו וגו', וכדין כתיב, ועלו
מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו
והיתה ליי המלוכה. ברוך יי לעולם אמן
ואמן.

פְּרֻשֵׁת וַיֵּצֵא יַעֲקֹב

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. (בראשית כח)

רַבִּי חֵיִיא פָּתַח וְאָמַר, (קהלת א) וְזָרַח
הַשֶּׁמֶשׁ וְכָא הַשֶּׁמֶשׁ וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרַח
הוּא שָׁם, הַאי קָרָא אוּקְמוּהוּ. אֲבָל וְזָרַח
הַשֶּׁמֶשׁ דָּא יַעֲקֹב, כַּד הוּא בְּבֵאֵר שֶׁבַע. וְכָא
הַשֶּׁמֶשׁ, כַּד אֲזִיל לְחָרָן, דְּכֵתִיב, (בראשית כח) וַיֵּלֶךְ
שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ. וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף (דף קמז
א"ו) זֹרַח, דְּכֵתִיב וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא.

וְתָא חֵזִי, שְׁמַשָּׁא אָף עַל גַּב דְּנַהִיר לְכָל
עֲלָמָא, מְטַלְגוּי בְּתַרְיִן סְטַרְיִן אֵינּוּן,
כְּמָה דְּאֵתָּא אָמַר, (קהלת א) הוֹלֵךְ אֶל דְּרוֹם וְסוּבָב
אֶל צְפוֹן, בְּגִין דְּדָא יְמִינָא וְדָא שְׂמָאלָא. (ובגין)
וְנָגִיד וְנָפִיק כָּל יוֹמָא מִסְטָרָא דְּמַזְרָחָא, וְאֲזִיל
לְסְטָרָא דְּדָרוֹם, (נ"א דמערב) וְלִבְתַּר לְסְטָרָא
דְּצְפוֹן, וּמִסְטָרָא דְּצְפוֹן לְסְטָרָא דְּמַעְרָב,
וְכַדִּין שְׁמַשָּׁא אֲתַכְנִישׁ, וְאֲזִיל לְגַבֵּי מַעְרָב.
נָפִיק מִמַּזְרָחָא דְּכֵתִיב, (בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב
מִבְּאֵר שֶׁבַע. וְאֲזִיל לְמַעְרָב דְּכֵתִיב וַיֵּלֶךְ
חֲרָנָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, נָפִיק מִכְּלָלָא דְּאַרְעָא
דִּישְׂרָאֵל, דְּכֵתִיב וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר
שֶׁבַע. וְאֲזִיל לְרֵשׁוֹ אַחְרָא, דְּכֵתִיב וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה.

(ס"א נפיק ממזרח, דכתיב ויצא יעקב מבאר שבע, דא שמטה. דנמיל
מעומקא עלאה, נהירו דנהיר, ואזיל למערב, דכתיב וילך חרנה, אתר דינא
ורווגא תמן.)

רַבִּי יוֹסִי מוֹקֵי הַאי קָרָא כְּגֹלוּתָא, כְּקַדְמִיתָא הוּא נְחִית נְהִירוֹ מְעוּמְקָא
עֲלָאָה וַיַּעֲקֹב הוּא נְמִיל לֵיהּ, וְאֲזִיל לְגַבֵּי בְּאֵר שֶׁבַע, (במדבר כא) בְּאֵר
דְּחַפְרוּתָא שְׂרִים, דְּחִת נְהִיר מִתְּמָן, וְאֲשֵׁלִים לְחַתוּא בְּאֵר כְּבַל שְׁלִימִי. וְכַיּוּמֵי
דְּגִלוּתָא, נְמִיל מֵהַאי בְּאֵר שֶׁבַע, וְאֲזִיל לְגַבֵּי חֲרָנָה, דְּכֵתִיב וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, כְּלוּמַר
חֲרוֹן אָף, וּמַאי הוּא חֲרוֹן אָפוּ דְּקַדְשָׁא כְּרִיד הוּא, דְּרָגָא בִישָׁא), אַרְעָא
דְּרֵשׁוֹ אַחְרָא.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, כַּד אֲזִיל שְׁמַשָּׁא לְמַעְרָב,
הַאי מַעְרָב אֲקָרִי מְקוֹמוֹ דְּשְׁמַשָּׁא,

פְּרֻשֵׁת וַיֵּצֵא יַעֲקֹב

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ
חֲרָנָה. רַבִּי חֵיִיא פָּתַח וְאָמַר,
(קהלת א) וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וְכָא הַשֶּׁמֶשׁ
וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרַח הוּא שָׁם.
הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֵרוֹהוּ, אֲבָל וְזָרַח
הַשֶּׁמֶשׁ - זֶה יַעֲקֹב כְּשֶׁהָיָה בְּבֵאֵר
שֶׁבַע. וְכָא הַשֶּׁמֶשׁ - כְּשֶׁהָלַךְ
לְחָרָן, שְׁכַתוּב וַיֵּלֶךְ שָׁם כִּי בָא
הַשֶּׁמֶשׁ. וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרַח,
שְׁכַתוּב וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא.

וְכָא וּרְאָה, אָף עַל גַּב שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ
מֵאִיר לְכָל הָעוֹלָם, מִסְעוּתֵיו הֵם
בְּשְׁנֵי צְדָדִים, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר הוֹלֵךְ
אֶל דְּרוֹם וְסוּבָב אֶל צְפוֹן, מִשׁוּם
שְׁזָה יְמִין וְזֶה שְׂמָאל. [ומשום]
וְשׁוֹפַע וַיֵּצֵא כָּל יוֹם מִצַּד
הַמְּזֻרָח, וְהוֹלֵךְ לְצַד הַדְּרוֹם [של
מערב], וְאַחַר כֵּן לְצַד הַצְּפוֹן,
וּמִצַּד הַצְּפוֹן לְצַד הַמַּעְרָב, וְאִז
הַשֶּׁמֶשׁ מִתְּכַנֵּס וַיֵּצֵא לְצַד
מַעְרָב. יוֹצֵא מִמְּזֻרָח, שְׁכַתוּב
וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע. וְהוֹלֵךְ
לְמַעְרָב, שְׁכַתוּב וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, יוֹצֵא מִכְּלָל
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁכַתוּב וַיֵּצֵא יַעֲקֹב
מִבְּאֵר שֶׁבַע, וְהוֹלֵךְ לְרֵשׁוֹת
אַחְרָת, שְׁכַתוּב וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. [ויצא
ממזרח, שכתוב ויצא יעקב מבאר שבע, זו השמטה
שנוטלת מהעמק העליון האור שמאיר, והולכת
למערב, שכתוב וילך חרנה, המקום שהרין והרנן
שם.]

רַבִּי יוֹסִי מְבַאֵר אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה כְּגֹלוּת. כְּרַאשׁוֹנָה
הוּא יוֹרֵד אוֹר מִן הָעֵמֶק הָעֲלִיוֹן, וַיַּעֲקֹב הוּא נוֹטֵל
אוֹתוֹ וְהוֹלֵךְ לְבֵאֵר שֶׁבַע, הַבְּאֵר שֶׁחַפְרוּתָא שְׂרִים,
שֶׁהָיָה מֵאִיר מִשָּׁם, וְהַשֵּׁלִים אוֹתָהּ הַבְּאֵר כְּכֹל
הַשְּׁלֵמוֹת. וְכַיּוּמֵי הַגְּלוּת נִסַּע מִבְּאֵר שֶׁבַע הוּא וְהָלַךְ
לְחֲרָנָה, שְׁכַתוּב וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, כְּלוּמַר חֲרוֹן אָף. וְזֶה
הוּא חֲרוֹן אָפוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ כְּרִיד הוּא? הַתְּרַגְּוָה
הַרְעָה, הָאֲרִזְן שֶׁל רֵשׁוֹת אַחְרָת.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, כְּשֶׁהוֹלֵךְ הַשֶּׁמֶשׁ
לְמַעְרָב, הַמַּעְרָב הַזֶּה נִקְרָא
מְקוֹמוֹ שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ, הַכֶּסֶס שֶׁלוֹ,
מְקוֹם שְׁשׁוּלַט עֲלָיו. זֶהוּ שְׁכַתוּב